

Spis treści

Wstęp	7
1. Znaczenie zmysłu dotyku, równowagi i uczucia głębokiego w rozwoju człowieka	11
1.1. Dotyk – zmysł kluczowy dla życia	13
1.1.1. Rozwój zmysłu dotyku	14
1.1.2. Rodzaje wrażeń i sytuacji dotykowych	17
1.1.3. Rozwój chwytu	19
1.2. Zmysł uczucia głębokiego i równowagi	26
1.3. Praksa	27
1.4. Kilka słów o integracji sensorycznej	28
1.5. Stymulacja zmysłów bliskich a budowanie więzi	29
2. Zaburzenia w funkcjonowaniu zmysłu dotyku, równowagi i uczucia głębokiego	31
2.1. Przyczyny zaburzeń rozwojowych	31
2.2. Zaburzenia w funkcjonowaniu zmysłu dotyku	34
2.3. Wybiórczość pokarmowa	35
2.4. Zaburzenia propriocepcji i równowagi	36
2.5. Dyspraksja	38
2.6. Zaburzenia integracji sensorycznej	39
2.7. Media a trudności w funkcjonowaniu zmysłu dotyku, równowagi i uczucia głębokiego	42

3. Proces rozwoju, uczenie się a zmysły	43
3.1. Proces uczenia się w zabawie	46
4. Preferencje dotykowe małych dzieci	48
4.1. Jak zbadać preferencje dotykowe?	51
4.1.1. Reakcje dzieci, których rozwój przebiega bez zakłóceń	51
4.1.2. Reakcje dzieci z zaburzeniami rozwoju	55
4.2. Badanie preferencji i co dalej?	57
5. Wspieranie rozwoju dzieci ze zwróceniem uwagi na zmysł dotyku	59
5.1. Wspieranie dziecka poprzez codzienne czynności	60
5.1.1. Aktywność ruchowa	61
5.1.2. Czynności samoobsługowe	66
5.1.3. Zabawy w przyrodzie	68
5.1.4. Zabawy z innymi	73
5.1.5. Prace domowe	78
5.1.6. Zabawy produktami sypkimi	80
5.1.7. Zabawy plastyczne	81
5.1.8. Brudzenie się	83
5.1.9. Zabawa zabawkami	84
5.2. Zabawy organizowane celowo	86
5.2.1. Wspieranie zmysłu dotyku	86
5.2.2. Zmysł czucia głębokiego	93
5.2.3. Budowanie schematu ciała	95
5.2.4. Zmysł równowagi	101
5.3. Zabawy ruchowe na świeżym powietrzu	103
6. Terapeutyczna stymulacja zmysłów bliskich	107
6.1. Dotyk a wsparcie rozwoju mowy	107
6.2. Stymulacja zmysłów bliskich w ASD	109
6.3. Terapia ręki	110
6.4. Kangurowanie – stymulacja zmysłów bliskich w przypadku dzieci przedwcześnie urodzonych	111
7. Rola aktywności ruchowej w stymulacji zmysłów bliskich	113
Bibliografia	116